

שנת השבע ואילם פריומי- חוזרים לאוצר בית דין של תקופת המשנה יובל תור

לפני כ-15 שנה התגלגל לידי של ארי ברגמן, מייסד עמותת שנת השבע, מכתב מקורי של הרב קוק זצ"ל, שנכתב בשנת התרס"ט (1908), ארבע שנים לאחר שהרב קוק עלה לארץ. ואלו עיקרי הדברים שהרב כתב שם:

"...עכ"פ ודאי אין לערער כלל על היתר המכירה, אלא שלבי דוי שהננו מופקעים מקדושת המצוה החביבה, שאפילו אם לא יהי' לנו ממנה כי אם זכר וספק מצוה גם כן אין שיעור לחיבתה... יש לנו להשתדל בכל כוחנו כמה שאפשר, שיימצאו מקיימים בפועל ובמילוי מצות שמיטת הארץ בארץ הקודש..."

המילים שהרב כתב במכתב נגעו מאוד לליבו של ארי, עד שהוא גמר אומר בלבו להקים עמותה שתחזק את החיבור של עם ישראל למצווה חשובה זו, דרך החוויה של אכילת פירות שקדושים בקדושת שביעית.

בשמיטה הקודמת הקמנו בשנת השבע אוצר בית דין ופעלנו לחלק לציבור פירות בקדושת שביעית במחירי עלות. בדיעבד הסתבר שקשה מאוד לחלק כמויות גדולות של פירות וירקות בקדושת שביעית שלא דרך רשתות השיווק, גם כשמדובר במחירים זולים. הרצון לדלג על רשתות השיווק נובע מכך שאנו רוצים שבאמת ירגישו שמדובר בחלוקת פירות ולא במכירה רגילה, וכל הרעיון של 'אוצר בית דין' הוא שהעלות היא לא עבור הפירות אלא עבור ההוצאות, בעוד שהרשתות בדר"כ לא מוכנות לוותר על הרווח שלהם, ולא משנה באיזה מוצר מדובר, וכך אנו רואים לדוגמה שבשבוע שעבר - עת החלו אפרסקים להגיע לשוק, אפרסק מאוצר בית דין ברשת שיווק אחת עלה 25 ₪ לק"ג, וברשת אחרת היתר המכירה עלה 20 ₪ ולא ניכר כלל שמדובר באוצר בית דין. מתוך המחיר הזה החקלאי מקבל כ-6 ₪ לק"ג החזר על ההוצאות, וחזרנו למצב כמו בשנה, שהשוק הסיטונאי והקמעונאי מרוויח כרגיל והחקלאי והציבור מפסידים...

אחד העקרונות שאנו מנסים לקדם בשמיטה הוא - 'בשנה בלי רווחים' - כולנו מרוויחים! אך לצורך כך צריך שכל שרשרת השיווק תתגייס לעניין, וליתר דיוק, צריך לקצר את שרשרת השיווק. ואכן במכירה ישירה (שנקראת 'חלוקה' במושגי אוצר בית דין), אנו גובים רק 10 ₪ לק"ג אפרסק, ובזה מחזירים את כל הוצאות הגידול, האריזה והשיווק!

בשביל לגייס עוד חקלאים לאוצר בית דין בשמיטה הנוכחית, חשבנו כיצד ניתן למצוא ציבור גדול עם 'צרכנות מוסרית' - ציבור שיתן עדיפות לאוצר בית דין ולחקלאות ישראלית, גם כשהתפוח מחו"ל הוא זול וגדול וגם כשההיתר מכירה הוא במחיר רצפה... הבנו שצריך לבנות בנק צרכנים גדול מראש, שיהיה לאן לשלוח את הכמויות הגדולות של הפירות שבדרך כלל לא מתחלקות בצורה נוחה ושווה במשך העונה... וכך למנוע פחת גדול והפסד פירות קדושים. בשנה רגילה נהוג לשחרר עודפים של פירות לחו"ל, לשכנינו הערבים ובמבצעים ברשתות השיווק, אך כל אלה לא פתרונות שעומדים לפנינו בפירות שביעית.

מתוך המשבר הזה, נולדה המבשר - 'שנת השבע' יצאה במיזם שנקרא 'פריומי' (על אותו משקל של דף יומי רק שכאן אוכלים פירות במקום ללמוד דף גמרא). החזון שלנו הוא לחלק לכל המוסדות המעוניינים פירות מאוצר בית דין הקדושים בקדושת שביעית - לכל תלמיד, בכל יום, ללא עלות כלל, ולשלב את החלוקה עם תוכן לימודי חוויתי שקשור לשמיטה ולקדושת שביעית.

השפת אמת כותב שמצוות השמיטה היא מצווה כללית: 'כי מצוות השמיטה היא לבוא אל האחדות... והנה מצוות השמיטה אינה מצווה פרטית, אבל כפי האחדות שיש בבני ישראל יכולים לקיים זאת המצווה' (פרשת בהר, שנת תרמ"א).

ניסינו לחשוב כיצד ניתן לחבר את כל עם ישראל, כולל את יהדות התפוצות, לעניין של קדושת פירות שביעית? מחד, ברור שזו מצווה שקשורה לעם היהודי כולו ולא רק לאלו שגרים בארץ ישראל, ומאידך, לא ניתן לייצא פירות בקדושת שביעית לחוץ לארץ!?

התשובה שהגענו אליה מתבססת על דברי חז"ל שאמרו (בבא בתרא ט) "גדול המַעֲשֶׂה יותר מן העושה".

יצאנו בגיוס תרומות המוני בארה"ב, כאשר כל תורם יודע שבסכום של \$37 הוא יכול ל'החזיק' תלמיד/ה בארץ ולזכות אותו/ה בפרי בכל יום למשך 6 חודשים! היו תורמים שרצו לתרום סכומים גדולים עם 6 ספרות ומעלה, ואמרנו להם תודה רבה, אך לא לקחנו מהם את הסכום. הרגשנו שיש פה משהו שדומה למחצית השקל- העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט... כולם צריכים להיות שותפים במצווה הזו.

יהודי התפוצות שתרמו למיזם זה, מאפשרים לתלמידים שלומדים במוסדות בארץ לאכול קדושת שביעית, ולא פחות חשוב מזה - זוכים לחזק את ידי אחינו החקלאים 'העמלים בעבודת אדמת הקודש ובהפרחת שממתה' (כלשון הרב עוזיאל זצ"ל בתפילת הנוטע).

יהודי מחוץ לארץ שתורם כסף לצורך חיזוק אכילת פירות שביעית בישיבות - בעצם אוכל בעצמו מן הפירות במובן העמוק יותר של המילה.

בצורה זו אנו מדגישים שהמשמעות של תמיכה בחקלאי בשמיטה היא לא רק נתינת צדקה כדי שישבות מעבודה לגמרי, אלא גם תמיכה בחקלאי בעל מטע שבחר להיות שליח ציבור במסגרת אוצר בית דין, בחר לעבוד קשה בשמיטה ולקבל החזר עבור הוצאותיו בלבד, ובדרך זו זיכה רבבות מעם ישראל להכניס קדושה לביתם ולגופם. כך נולד מיזם 'פריומי', ואנו שמחים מאוד ומודים לה' שהצלחנו להוציא לפועל את המיזם המורכב הזה.

שנזכה שתקויים בנו הברכה "ונאכל מפריה ונשבע מטובה ונברכך עליה בקדושה ובטהרה" שבת הארץ שלום.

